Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 191 (691) ♦ П'ятниця, 8 жовтня 1993 року ♦ Ціна 40 крб.

Не «Національні Збори», не Всенародна, а Верховна Рада

Нотатки про роботу сесії Верховної Ради — на 2-й стор.

Продиктовано в номер

Такі партнери нам потрібні

Учора Голова Верховної Ради України Іван Плющ прийняв Надзвичайного і Повноважного Посла Федеративної Республіки Німеччина Александра Арно. Під час зустрічі сторони обговорили деякі аспекти подальшого розвитку відносин між двома країнами. Глава українського парламенту наголосив, що Україна зацікавлена у взаємовигідному співробітництві з Німеччиною і, зокрема, сподівається на активні контакти українських й німецьких підприємців. Адже нашій державі нині вкрай необхідні передові західні технології та інвестиції. У свою чергу пан Арно заявив, що докладатиме усіх зусиль, щоб взаємини між нашими державами поглиблювалися і оновлювалося все ширше коло питань. І.Плющ також розповів німецькому послу про особливості нинішньої політико-економічної ситуації, яка склалася в нашій державі.

Український день у Білому домі

Міністр закордонних справ України А.Зленко, котрий перебуває в США з офіційним робочим візитом, був прийнятий у середу американським Президентом Б.Клінтоном.

Як повідомила прес-служба посольства України в США, А.Зленко провів політичні консультації з віце-президентом А.Гором, міністром оборони Л.Еспіном, міністром фінансів Л.Бентсеном, директором ЦРУ Дж.Вулсі та іншими членами уряду Сполучених Штатів.

А.Зленко мав зустріч з одним із лідерів Сенату США М.Макконелом і попросив його передати вдячність членам Сенату за рішення виділити Україні фінансову допомогу на наступний рік у 300 мільйонів доларів.

На черзі — примирення

Після жорстких дій проти опозиції російський Президент у середу ввечері вперше виступив по телебаченню. Наголосивши, що всі ті, хто загинув під час заколоту в Москві, є громадяни Росії, Б.Єльцин закликав співвітчизників облишити позаду «кошмар тих чорних днів» та піти на примирення.

Глава російської держави також підтвердив, що вибори до нового парламенту відбудуться 12 грудня цього року. Водночас Б.Єльцин вказав на необхідність проведення чистки у місцевих Радах РФ, багато з яких підтримали парламент під час політичної кризи. Вчорашній день, 7 жовтня, було оголошено в Росії днем жалоби за загиблими під час збройних сутичок в Москві.

Крім того, згідно з повідомленнями інформаційних агентств, російськими властями ухвалено рішення відмінити церемонію зміни караулу біля мавзолею Леніна. При цьому зазначалося, що «таке рішення із розумінням сприйнято особовим складом підрозділу, який ніс караул».

Обіцяно конкретні результати

Як уже повідомлялося, в середу керівники Української держави зустрілися з відомим західним фінансистом і громадським діячем Джорджем Соросом.

Під час розмови між Президентом України Л. Кравчуком та Дж. Соросом обговорено питання, що становлять взаємний інтерес.

Голова Верховної Ради України І. Плющ ознайомив Дж. Сороса з політичною ситуацією в нашій державі, законотворчою роботою депутатів, підготовкою до виборів нового парламенту. Обговорено також шляхи ефективнішої реалізації в Україні проектів Фонду Сороса і Міжнародного фонду «Відродження». У розмові взяв також участь співголова згаданої Консультативно-Дорадчої ради Богдан Гаврилишин.

— Я приїхав до Києва, сказав Дж. Сорос у розмові з нашим кореспондентом Ігорем Грушко, для ознайомлення з швидкозмінною економічною ситуацією в Україні. Це допоможе мені краще визначитися в тому, як продовжувати допомагати вашій країні у побудові демократичного суспільства. Сьогоднішні зустрічі з керівниками України були надзвичайно конструктивні. Наслідком їх будуть конкретні результати нашої подальшої співпраці.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Фоторепортаж

Живи довго, Прибірську!

Що віддаленішою стає дата катастрофи на Чорнобильській атомній електростанції, то більше ми звикаємося з небезпекою, яку криють у собі її наслідки. Поволі, але дедалі більше переносимо до розряду буденних проблеми людей, які мешкають хоч і не в зоні, але в районах, забруднених «мирним» атомом. Як їм ведеться у великих і малих селах? Доживають вони там віку, не особливо піклуючись, що буде після них, стали утриманцями в держави чи знайшли якийсь інший варіант свого буття?

Представник Президента в Іванківському районі Київської області Віктор Богута, без будь-яких коментарів сприйнявши ці мої запитання, порадив:

— Побувайте в Прибірську у Галини Яківни Кобернюк — побачите все на власні очі.

(Закінчення на 5-й стор.)

Абзац з листа

Усюди кажуть, що з села тікають люди. І чомусь мовчать про тих, хто бажає залишити «голодне» місто. Це переважно пенсіонери, які ще мають сили обробляти землю. Але запропоновані їм наділи суто символічні. Що таке десять соток?! Та й ті голови колгоспів неохоче віддають непроханим гостям. Так і стоять села наполовину зарослі бур'янами. Шкода, що живемо за принципом: ні вашим, ні нашим.

Н. МУЛЯКОВА.
Ірпінь Київської області.

Парламентська хроніка

ДОТИК ДО ЗАКОНУ ЗАКОНІВ

Денне і вечірнє засідання 6 жовтня

Цей пленарний день парламент цілком присвятив обговоренню проекту нової Конституції України і законопроекту про назву, структуру і кількісний склад нового парламенту. Останній документ представив у парламенті один із його співавторів перший заступник Голови Верховної Ради України В. Дурдинець. Саме цей закон має відкрити шлях для подальшої, будемо сподіватися, остаточної, роботи над виборчим законом. Пропонували кілька варіантів назви парламенту: Всенародна Рада (на що ревно відреагували народорадівці), Національні Збори (ця назва не до вподоби тим, хто плутає значення слів «національний» («державний») з поняттям «націоналізм» і Верховна Рада. Аргументи проти останньої назви, тобто нинішньої, такі. Після розбудження місцевих Рад та перетворення їх в органи самоврядування Верховна Рада вже не очолює, як це було раніше, ієрархію Рад як систему державних органів влади. До того ж Верховна Рада не є найвищим органом державної влади, бо за принципом поділу влад є законодавча, виконавча і судова влади. А парламент — це єдиний законодавчий орган держави, що, на відміну від місцевих Рад, представляє багатонаціональний народ України. Тому, на думку авторів законопроекту, парламент логічно назвати Всенародною Радою або Національними Зборами.

Скільки мандатів повинен мати парламент? Називалися цифри від 200 до 450, як нині. Більшість промовців схилялася до думки, що законодавчий орган має працювати на постійній основі.

Констатуючи переваги двопалатного парламенту в тому плані, що палати мали б змогу представляти і загальнонаціональні інтереси, й інтереси регіонів, промовці все ж таки переконували: доцільно мати однопалатний парламент, щоб не допустити в ньому протистояння, забезпечити проходження законів шляхом правильного моделювання, з урахуванням наявного досвіду, таких базових ланок у законотворчій праці, як постійні комісії. Найбільше пропозицій лунало на користь змішаної системи виборів, коли, приміром, 300 мандатів одержать депутати за мажоритарною системою і 50 — за єдиним загальнонаціональним багатомандатним виборчим округом за партійними списками.

Найбільш дискусійними залишаються положення проекту Конституції про територіальний і державний устрій України, повноваження Президента, формування місцевих адміністрацій, представницькі органи влади на місцях, проблеми соціальних гарантій.

Розуміючи усю складність політичної й економічної ситуації, депутати висловлювали сумніви щодо прийняття нової Конституції нинішнім складом Верховної Ради. Знову лунали пропозиції доопрацювати проект Основного Закону, надрукувати його для ще одного всенародного обговорення, систематизувати пропозиції тощо. А гарантувати, що новий парламент не відкине всю цю титанічну роботу, переконана, також ніхто не візьметься.

Обговорення конституційних положень, сам дотик до цього Закону законів, безумовно, було корисне і для депутатів, і для виборців. Нас не полишало довготерпіння, і ми все ж таки прислухалися до свого рідного парламенту, хоча, певна, сповнені думок і суджень про те, яку долю спіткала конституційна реформа в сусідній державі. Однак проводити паралелі, гадаю, немає підстав.

Світлана ПИСАРЕНКО.

Інтерв'ю в кулуарах

Нещодавно Президент України взяв на себе безпосереднє керівництво Кабінетом міністрів. На розгляд парламенту він запропонував майже той самий склад уряду, чим викликав певне здивування. Бо в такому разі, на думку багатьох політиків, Кабінет міністрів і надалі проводитиме лінію «поступових змін». І йому навряд чи вдасться інтенсифікувати економічні реформи. Я звернувся до народних депутатів із запитанням: як вони оцінюють таке становище?

Микола ПІВЕНЬ: Якщо Леонід Макарович взяв на себе таку місію, то йому краще знати, з ким працювати. Бо міняти постійно людей не варто. Тим більше, що зрозуміло: у березні відбудуться парламентські вибори і буде сформовано новий уряд. Нині той фахівець, який думає серйозно працювати, не піде в перехідний уряд.

Олександр ТАРАСЕНКО: Нашому Президентові нині треба придивитися, хто є хто в уряді і як виконує свої обов'язки. Бо інакше його чекає фіаско. Наприклад, складне становище склалося в сільському господарстві, і треба терміново щось робити...

Степан ХМАРА: Леоніду Кравчуку я порадив би тільки одне — подати у відставку. Це був би найкращий вихід для України.

Інтерв'ю провів Тарас ПЕТРІВ.

НЕ «НАЦІОНАЛЬНІ ЗБОРИ», НЕ ВСЕНАРОДНА, А ВЕРХОВНА РАДА

Ранкове засідання 7 жовтня

Переважною більшістю після тривалих суперечок депутати проголосували за Закон про назву, структуру і чисельність нового парламенту України і заслухали доповідь заступника Комісії ВР України з питань законодавства і законності А. Ткачука про основні положення проекту Закону про вибори народних депутатів України.

Говорити, що питання, яке розглядалося, важливе, означає нічого не сказати. Від того, який буде майбутній парламент України, залежить доля того політичного компромісу, що його власті в Україні досягли, прийнявши рішення про поетапні вибори в наступному році. Врешті-решт, від цього залежить і доля нас з вами, і те, як ми долатимемо економічну кризу (і чи взагалі долатимемо), і те, чи треба буде підводити танки на Печерські пагорби, щоб змінити систему влади в Україні.

А суть проблеми, як на мене, чітко сформулювали депутат В. Карпенко (Київ), який запропонував визначити, на якій основі — професійній чи любительській — працюватиме майбутній парламент, щоб «не перетворитися у Верховний цирк», і Голова Верховної Ради І. Плющ, котрий заявив, що «не треба плутати Ради з Совітами», бо Ради як форма представницької влади є у всьому світі.

Депутати спершу рейтинговим, за пунктами, голосуванням, а затим згідно з регламентом проголосували за Закон, який передбачає, що майбутній парламент називатиметься «Верховна Рада України», до нього обиратимуть 450 депутатів з числа громадян України, котрі постійно проживають на території країни, досягли 25 років на день виборів і мають право голосу. Єдине (і головне), що не вдалося з'ясувати, — це головний принцип виборчої системи, а саме, яка буде ця система — мажоритарна, пропорційна чи змішана, і хто має висувати кандидатів — політичні партії, їхні блоки, трудові колективи чи громадяни будуть самовисуватися. Це питання вирішили розв'язувати під час розгляду Закону про вибори народних депутатів.

Депутат А. Ткачук у виступі з цього приводу тільки змалював переваги й недоліки усіх систем, але так і не сказав чітко, що саме підходить для сьогоднішньої України. З усього видно, що буде прийнято змішану виборчу систему, і вся проблема полягатиме в процентній квоті для представництва політичних партій: 15, 30 чи 50 відсотків. Хочеться тільки зосередити увагу на словах А. Ткачука про те, що у світі суб'єктами виборчої системи є або громадяни або політпартії, а ніякі не трудові колективи, і на виступі депутата О. Шевченка, котрий сказав, що у партій є обов'язок — боротися за владу, пропонуючи свої програми розвитку держави. Бо саме це створює політичну конкуренцію, яка рухає суспільство вперед. То чим ми гірші за світ?

Володимир СКАЧКО.

Інтерв'ю в кулуарах

Михайло ГРИШКО, голова постійної Комісії у питаннях діяльності Рад народних депутатів, розвитку місцевого самоврядування:

— Щодо майбутнього механізму виборів до вищого законодавчого органу держави віддаю перевагу лише мажоритарній системі. Бо вона, на мою думку, гарантує більш справедливі для політичних партій, громадських об'єднань та організацій вибори. Виборці матимуть кращі можливості оцінити професійність, авторитетність, здатність кандидатів виконувати свої депутатські обов'язки.

Михайло ШВАЙКА, заступник голови постійної Комісії з питань економічної реформи:

— На мою думку, виборча система у нашій державі все ж буде змішана. Вона орієнтуватиметься перш за все на особистості, а не на представників від партій. Бо сьогодні міцних, впливових партій, які мали б політичну вагу, в Україні фактично немає. Думаю, змішана виборча система влаштує усі суспільні сили.

Записав Сергій ДАНИЛЕНКО.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Постановою Верховної Ради України від 5 жовтня 1993 року затверджені міністрами:

Васлишин Андрій Володимирович — міністром внутрішніх справ України;

Оноценко Василь Васильович — міністром юстиції України;

П'ятаченко Григорій Олександрович — міністром фінансів України.

Також затверджені:

Губенко Валерій Олександрович — головою Державного комітету у справах охорони державного кордону України;

Колос Анатолій Вікторович — головою Державного митного комітету України;

Марчук Євген Кирилович — головою Служби безпеки України.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРО РЕОРГАНІЗАЦІЮ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ АДМІНІСТРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ТА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

У зв'язку з Указом Президента України від 27 вересня 1993 року № 383 «Про керівництво Кабінетом Міністрів України» **постановляю:**

1. Утворити в апараті Кабінету Міністрів України:

Управління економіки на базі Консультаційно-аналітичного центру з соціально-економічних питань Адміністрації Президента України і Економічного відділу Кабінету Міністрів України;

Управління з питань зовнішньоекономічних зв'язків на базі Консультаційно-аналітичного центру з зовнішньоекономічних питань Адміністрації Президента України і Відділу з питань зовнішніх зв'язків та Відділу по зв'язках з міжнародними фінансовими організаціями Кабінету Міністрів України.

2. Утворити Юридичне управління Президента України і Кабінету Міністрів України на базі Юридичної служби Президента України і Юридичного відділу Кабінету Міністрів України.

3. Утворити у складі Служби Президента України з питань територій структурний підрозділ по зв'язках з Верховною Радою України та місцевими Радами народних депутатів на базі Відділу взаємодії з комісіями Верховної Ради України та місцевими органами виконавчої влади Кабінету Міністрів України.

4. Секретареві Адміністрації Президента України та міністру Кабінету Міністрів України вирішити питання, пов'язані з реорганізацією зазначених у цьому Указі підрозділів.

Президент України Л. КРАВЧУК.

м. Київ, 6 жовтня 1993 року.

Офіційно

РОБОЧА НАРАДА

Відповідно до доручення Верховної Ради України і Президента України, 6 жовтня відбулася робоча нарада з підготовки для розгляду на пленарних засіданнях Верховної Ради питання стану та заходів щодо забезпечення національної безпеки України.

Розглянуто план невідкладних заходів з цього питання, створено робочі групи по підготовці проекту Концепції національної безпеки України та проекту відповідної постанови Верховної Ради. Визначено перелік проектів законодавчих актів, які мають бути розроблені і подані на розгляд восьмої сесії, що дозволить створити необхідну нормативно-правову базу для чіткої діяльності кожної державної структури і держави в цілому.

У нараді взяли участь віце-прем'єри Кабінету Міністрів, відповідальні працівники Адміністрації Президента України, голови відповідних постійних комісій Верховної Ради, керівники ряду міністерств і відомств.

Нараду провів перший заступник Голови Верховної Ради України Василь Васильович Дурдинець.

Прес-центр Верховної Ради України.

ЯКОЮ БУТИ ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

7—8 жовтня відбулася науково-практична конференція «Правова система України: теорія і практика». Її організували Президія Верховної Ради України, Інститут держави і права ім. В. Корецького АН України, Академія правових наук України, Спілка юристів України за сприянням Німецького фонду міжнародного правового співробітництва.

Мета проведення конференції — вироблення науково обґрунтованих пропозицій щодо поєднання теорії і практики застосування законодавства України, забезпечення прав і свобод людини, самовдрування за умов унітарної держави, визначення ролі права в житті нашого суспільства та інших проблем подальшого формування правової системи суверенної України.

З доповіддю, а також привітаннями від Президента України Л. Кравчука та Голови Президії Верховної Ради України І. Плюща виступив голова оргкомітету конференції, Перший заступник Голови Президії Верховної Ради України В. Дурдинець.

На пленарних засіданнях виступили відомі вчені, провідні фахівці, серед яких академік АН України, директор Інституту держави і права Ю. Шемшученко, ректор Української юридичної академії, президент Академії правових наук України В. Тацій, голова Постійної комісії з питань законодавства і законності Верховної Ради України О. Коцюба, голова Верховного Суду України О. Якименко, завідувач відділом законодавства і законності Секретаріату Верховної Ради України Ф. Бурчак, голова Німецького фонду міжнародного правового співробітництва Л. Фаде та інші.

За повідомленням секретаря оргкомітету конференції В. Стретовича, в роботі конференції брали участь понад 200 чоловік, серед яких 49 докторів наук і 86 кандидатів наук, народні депутати України, представники 10 країн близького та далекого зарубіжжя, в тому числі з Німеччини, США, Австрії, Польщі.

Конференція прийняла відповідні рекомендації.

Хто чого вартий...

Ліквідувати «пенсійну зрівнялівку»!

Навряд чи можна вважати справедливим чинний нині пенсійний закон, який був ухвалений без урахування наслідків періоду «первісного накопичення капіталу». В його основі — лише відлік від розміру зарплати. Тобто, той, хто займається перепродажем дефіцитних товарів, може мати більшу пенсію, ніж той, хто їх виробляє. І при такому підході немає різниці між заслуженим льотчиком-випробувачем, котрий щодня ризикує життям, і рядовим чиновником з авіаційного департаменту.

У минулому було зроблено спробу виробити хоч якийсь індивідуальний критерій, котрий набув одіозного словосполучення — «персональна пенсія». Але на крутій хвилі демократії все «персональне» загинуло в морі народного гніву, хіба що крім персональних комп'ютерів.

Хай відлучили від цього статусу ненависних партократів, хоч я особисто далеко не певен того, що кожен з них працював на шкоду людям. Відлучили, і Бог з ними!

Але разом з ними потрапили під зрівнялівку і ті, хто має чималі заслуги перед Україною. Може нам слід уважніше придивитися: а як у «них»?

За англійськими законами кожному урядовцю присвоєно один з тринадцяти службових рангів. Різниця у зарплаті — від 8 до 80 тисяч фунтів стерлінгів. Ранги визначаються залежно не від посади, а від здібностей і компетентності. Від цього відповідно залежить і розмір пенсії. У Сполучених Штатах пенсії виплачуються не лише з бюджету, а й за рахунок фірм. Можна мати кілька пенсій, заслужи тільки.

Наші народні депутати мають пенсію у розмірі 80 відсотків від зарплати. Заслужено? Безумовно. А, може, треба платити більше? Я не вкладаю в ці слова іронії. Принаймні, в усьому світі престиж парламентарія надзвичайно високий. На запитання журналіста, чи мають державні діячі які-небудь пільги, в прес-службі Національних зборів Франції відповіли, що не мають. Просто не зрозуміли одні одних. Те, з чим ми вважаємо за свій священний обов'язок боротися на смерть, у Франції взагалі за пільги не вважають. Щодо цього видано навіть спеціальний «Трактат», де зазначено, що «виборці не зможуть забезпечити обраним свободу дій, якщо не створять їм належних умов» і не гарантують їм належне утримання після виходу на пенсію.

Пільги у Німеччині теж називають не пільгами, а правами і обов'язками парламентаріїв. Народні обранці тут не мають персональних машин і казенних дач. Але, крім десяти тисяч марок щомісяця, що їх оподатковують, ще половину цієї суми видають на утримання бюро у виборчому окрузі. Звітувати за ці гроші, а також платити з них податки не треба. Але все це, до того ж маючи в перспективі велику пенсію, треба сумлінно відпрацьовувати. За кожний прогул пленарного засідання без поважних причин з німецького парламентарія вираховують 150, а з поважної... — 90 марок. Відсутність при голосуванні коштує йому 70 марок.

У Фінляндії депутати також оточені особливою увагою. Суспільство їх високо цінує за вміння доходити згоди в ключових питаннях розвитку країни. Цікава деталь: на відміну від суворого спікера бундестагу його фінський колега ставиться до порушників внутрішньої дисципліни значно поблажливіше. Мало того, в розпал парламентських дебатів втомлений депутат має право спуститися в сауну (!), якщо він визначив свою позицію щодо обговорюваного законопроекту і не бажає удавати з себе уважного статиста. Але голосування в жодному разі не пропустить, бо має при собі електронний пристрій, куди заздалегідь надійде умовний сигнал.

Не всі наші депутати нам подобаються? Що ж, обирайте лише достойних, а, обравши, вважайте за норму, що лише належні умови можуть «забезпечити обраним свободу дій». Ще й за твердих гарантій перед лицем неминучої старості.

... Щоб розвіяти свої сумніви, я звернувся до людини, котра добре розуміється на всіх пенсійних тонкощах. Це — головний спеціаліст з питань соціального захисту населення Кабінету міністрів України Аркадій Антонович Клименко:

— Завжди у визначенні пенсії виходити лише з розміру зарплати — навряд чи справедливо. Чинний пенсійний закон надто загальний і не може передбачити навіть всіх типових випадків, особливо за нинішніх умов, коли у порівнянні з деякими «королями» комерційних структур і навіть глава держави може видатись нам за малозабезпеченого. Персональні пенсії вигадали не більшовики. Ще останній російський імператор особисто розподіляв їх серед найвищих сановників залежно від заслуг. А до війни диференційований підхід до соціального забезпечення у нас виявлявся в тому, що основою його був «пакет заслуг». І крім партійних і державних функціонерів на таку пенсію мали право колишні політв'язні, а також медичні й ветеринарні працівники, які втратили здоров'я у боротьбі з епідеміями. З моєї точки зору недоліком системи персональних пенсій в повоєнний період, яка існувала аж до її скасування, було те, що перевага надавалась членам партії, а на розмір пенсій не так важили заслуги, як посади...

Соціальний зріз

Запитую у А.Клименка, чи не передбачається зробити більш гнучким і наш нинішній закон?

— Вирішувати це мають в парламенті. А я лише зауважу, що всі колишні союзні республіки, крім України і Молдови, вже прийняли закони про соціальне забезпечення громадян, які мають особливі заслуги перед своїми країнами. Побудовані вони на однакових принципах. Той, хто краще працював, зробив найбільший внесок в сукупний суспільний продукт і духовну скарбницю суспільства, а також, хто краще воював, захищаючи Батьківщину, той і заслуговує в старості більшої уваги з боку держави.

Це найвидатніші виробничники, діячі науки, культури й державні діячі, в тому числі народні депутати. Особи, що особливо відзначились в період Великої вітчизняної війни, Герої Радянського Союзу і Соціалістичної праці, зовсім не винні в тому, що їхні звання нині звучать як анахронізм.

Уже давно відомо, що наша ганебна відсталість значною мірою пов'язана з недооцінкою людей розумової праці. Тим часом у цілому світі — від Сполучених Штатів до молодих африканських держав — намагаються забезпечити своїй інтелектуальній еліті найкращі умови прожитку. Від яких залежать умови прожитку всіх інших.

Надія і в нас не на мітингову стихію, а лише на кращі розумові сили нації, яких і слід належно заохочувати.

Соціальна справедливість, писав недавно один з відомих юристів, — не в тому, щоб в одній черзі стояли академік і лаборант, а в тому, щоб будь-який лаборант, якщо має знання, талант, працелюбство, міг стати академіком. Рівність має бути у правах і вихідних можливостях.

Кожному треба платити стільки, скільки він вартий. Не більше не менше! Нічого кращого в галузі виробничих відносин людство ще не придумало. Треба не придобрюватися до народу черговим популістським «самозреченням», наживаючи на цьому собі сумнівний політичний капітал, а забезпечити людям пристойний рівень життя.

Леонід ЄФІМОВ,
член Спілки письменників України.

На «гачку» в пана Марека

Внаслідок втрати зв'язків з постачальниками Чернівецьке взуттєве об'єднання відчуло гостру нестачу сировини та матеріалів. Особливо давалися взнаки перебої з надходженням клею. Щоб врятувати становище, підприємство розіслало скрізь гінців. Але бувалі в бувальцях «штовхачі» верталися з відряджень ні з чим.

Та ось у взуттьовиків зажевріла надія — вони несподівано натрапили на представника польської фірми «Амспол» пана Марека Вшолу, який пообіцяв роздобути клей на досить вигідних умовах. Варіант фірмача чернівчани прийняли без зайвих звоління, бо пан Марек запропонував просту й водночас ефективну комбінацію. Для придбання клею західнонімецького виробництва потрібна була валюта, якої в буковинців катма. Вшола заспокоїв чернівчан, що вона в них буде, якщо підприємство поставить йому велику партію різноманітного взуття, а він реалізує його на ринках своєї країни. Потім «перекачає» долари до Німеччини виробникам клею — і кільце зімкнеться.

Уклавши угоду (не зовсім виважену юридично), підбадьорені буковинці почали втілювати її в життя. Пан Марек оперативно одержав чобітки й туфлі з добротної шкіри. Але сплив час, а реакції-відповіді не надходило. Чернівчани послали на адресу «Амспола» телеграму, в якій попросили пана Вшолу дотримати джентльменських угод. Та відповіді не одержали. Послали кілька листів такого ж змісту. І знову — мовчання.

Врешті-решт вирішили відрядити до Польщі своїх представників, аби віч-на-віч зустрітися з паном Мареком. Та тут їх чекало гірке розчарування — з газетних повідомлень дізналися, що фірма «Амспол» збанкрутувала. Пошуки Вшоли не дали результату. Він уникав зустрічі з буковинськими гінцями. Поїхали до нього додому. Але знову осічка — мати бізнесмена сповістила, що пан Марек перебуває у від'їзді. А коли буковинці пригрозили притягти її чадо до кримінальної відповідальності, пані одразу ж влаштувала зустріч із синочком.

На сакраментальне запитання — «Де обіцяний клей?» Вшола відповів, що не його в цім вина — чернівецьке взуття, мовляв, ніхто не купує не те що за американські долари, а й навіть за польські злоті. Тоді чернівчани зажадали повернути їм продукцію. Марек попросив ще трохи зачекати. Але гості наполягали на своєму. Тоді фірмач запропонував компромісний варіант.

— Ось вам чек на кілька мільйонів карбованців. Одержите їх з мого банківського рахунку в Чернівцях.

Пропозиція подіяла заспокійливо. Та в банку взуттьовики змушені були проковтнути по кілька пігулок валідолу, бо ніякого рахунку пан Марек тут не мав.

У цій непривабливій історії не видно краю. Зустріч збанкрутілого ділка з обведеними навколо пальця буковинськими взуттьовиками навряд чи відбудеться. Користуючись термінологією уркаганів, він надового «заліг на дно», можливо, й за межами Польщі.

Чернівчани розраховують розквитатися з ним через Міжнародний арбітражний суд. Але й це ще вилами по воді писано, бо, як уже підкреслювалося вище, договірні документи складено поспіхом, з помітними відхиленнями від букви закону. Отже, скоріше за все, що отих кілька десятків тисяч доларів, які привласн[illegible] тьовикам не ба[illegible] них вух.

З цього випадку (а вони на Буковині вже неподинокі) випливає мораль. Панове підприємці-початківці! Будьте пильні і добре придивляйтеся, кого обираєте в партнери! Адже досвідчені пройдисвіти з далекого й близького зарубіжжя косяками шугають у розбурханому морі бізнесу, шукаючи дармового улову. Стережіться пана Марека і до нього схожих, щоб не опинитися на гачку з дешевою наживкою!

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

Добра вість

Хто що, а ми будуємо

Схоже, що й нинішньої осені на Дніпропетровщині відбудеться приємний серіал пуску вчорашніх хронічних довгобудів. Недавно, скажімо, завершено будівництво водогону через Дніпро, який нарешті подав питну воду мешканцям лівобережжя обласного центру та міста Новомосковська. «Задумувався» ж цей об'єкт ще майже чверть століття тому.

А десять років тому у селі Голубівці почали споруджувати тваринницький селекційно-гібридний центр. Тільки тепер під опікою обласної держадміністрації збудовано і його — один з найбільших в Україні. Центр щорічно вироблятиме понад п'ять тисяч тонн м'яса і забезпечуватиме племінним поголів'ям усі свиновідгодівельні господарства центральних та південних областей України.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

Щойно з друку

Кожна книжка — подарункова

Презентація календаря «Іконопис» із серії «Живопис Храмів України» на 1994 рік видавництва СП «Свенас» співпала із символічним ювілеєм видавництва — його триріччям. Протриматися три роки в заданому темпі й не зрадити свій внутрішній напрям в умовах нашого карикатурного ринку, погодьмося, це вже ознака дорослої мужності. Видавництво стоїть досить міцно. І не на якихось нечуваних за розміром капіталах. По занадто скромних, як на наш час, заробітках його працівників цього не скажеш. Як було колись, так триває й тепер, і, судячи з усього, так буде завжди, — справжнє діло тримається на диваках, людях, до нестями відданих улюбленій роботі. У «Свенасі» підібрався колектив професіоналів—видавців високого класу. Свідчення тому їхня творча продукція.

Календар «Іконопис», розкішно впорядкований, становить собою щось значніше, аніж просто календар. Це чудове видання, складене з репродукцій народної ікони 13-18 століть. До кожного твору подано глибокий науковий матеріал, автор котрого доктор мистецтвознавства Валентина Рубан.

Кілька тематичних масивів представлені добротним пригодницьким романом, серед яких — французький, англійський, шведський детектив тощо, історичною літературою, учбовими посібниками для шкіл та дошкільнят.

З особливою любов'ю тут ставляться до випуску дитячих книжок. Окрім пізнавальних видань, вже побачили світ казки, оформлені прекрасною ілюстрацією. Девіз видавців — просто книжок не повинно бути. Кожна з них має нести свято, тобто бути подарунковою.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Контракти

Док попливе на Каспій?

Керівники Херсонського суднобудівного виробничого об'єднання і Туркменського морського пароплавства уклали контракт на продаж доку вантажепідйомністю 8,5 тисячі тонн. Якщо ця угода буде підтримана на урядовому рівні, то вже через рік-два плавуча споруда через Волго-Донський канал буде доставлена до Красноводська.

Як повідомили спеціалісти Херсонського об'єднання, виникла конкуренція серед українських промисловців за ринки збуту у Туркменії. Майже на 3 мільярди доларів планується продати українських товарів на кліринговій основі і одержати значні обсяги туркменського газу. Херсонці прагнуть пробитися у число тих, хто встановив тісні ділові зв'язки з партнерами. Запорука успіху — висока якість місцевого суднобудування.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

Реалії

Облрада підтримує злочинність?

Чернігівська облрада відхилила подання облпрокуратури про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності депутата Ніжинської райради Олега Примушка, який украв 15 мішків цукру. Цей захист викликав небезпідставну тривогу в правоохоронних органах.

У вересні облпрокуратура потрапила вже вдруге у згадану ситуацію. Так, на позачерговій сесії Новозаводської райради директор ТЕЦ В.Косарев відкинув звинувачення заступника прокурора області І.Пивовара в отриманні ним хабаря в сумі 1725 доларів за незаконний вивіз 22 тонн міді за кордон. Попередні дані про повинну та повернення правоохоронним органам хабаря депутат назвав самонаговором. «Чому я це зробив? — звернувся він з запитанням до присутніх і відповів: — Бо з дитинства боюсь КДБ». Виявляється, повернуті гроші, як пояснив він, «мої кровні, чесно зароблені».

Більшість депутатів повірила цьому зізнанню і вже вдруге не дала згоду обласній прокуратурі на арешт і притягнення до кримінальної відповідальності депутата.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігів

Продиктовано в номер

Міськрада заробляє гроші

Успішно для ініціатора — Чернігівського міськвиконкому — завершився перший аукціон з продажу шести чотирикімнатних квартир. В азартній боротьбі покупці дали за них відповідно 95, 82, 97, 98, 106 і 113 мільйонів карбованців. Виручені кошти підуть на фінансування будівництва житла і об'єктів соцкультпобуту.

Хочуть підтримати Крим

У Керчі (Республіка Крим) відбувся установчий з'їзд Союзу на підтримку Республіки Крим (СПРК). З'їзд обрав політраду, виконком, затвердив програмні принципи та статут. Головою партії обрано народного депутата України, директора Керченського металургійного комбінату ім. Войкова Якова Аптера. У з'їзді взяли участь близько 400 делегатів від 13 територіальних організацій партії.

До політради увійшло понад 20 депутатів ВР Криму, депутати ВР України Яків Аптер та Сергій Куніцин, колишній депутат колишньої ВР колишнього СРСР Юрій Кольцов. Партія має свою фракцію у ВР Криму. Як сказано у програмних принципах, СПРК є партією активного центризму, у своїй діяльності керується Декларацією прав людини і об'єктивними законами економічного розвитку. Партія декларує боротьбу за федеративний устрій України, надання російській мові статусу другої державної мови в Україні, обов'язкову багатопартійність, виступає за створення вільної економічної зони в Криму, за справедливу приватизацію, під якою має на увазі перевагу трудових колективів у цьому процесі. Партія також декларує Республіку Крим як міст між Росією та Україною. Яків Аптер сказав: «Партія виставить свою кандидатуру на пост президента Республіки Крим і візьме участь у виборах до Верховної Ради Криму».

Експрес-інформація

Німеччина подасть допомогу

Спільну програму консультаційної допомоги як на рівні уряду, так і регіонів обговорюють члени німецької та української урядових делегацій у Києві. У ході зустрічей вирішено прийняти спільний документ про наміри до співробітництва, щоб згодом розробити чітку програму дій, під яку федеральний уряд виділить кошти.

Бої тривають, біженці потерпають

Грузинські офіційні джерела повідомляють, що бої локального характеру в Західній Грузії точаться у двох напрямках: на. міста Поті й Самтредія. Проте жодна зі сторін не досягла успіху.

А тим часом десятки тисяч біженців із зони грузино-абхазького конфлікту потерпають від голоду й холоду в гірській Сванетії. Рятувальні операції з евакуації цих людей ускладнюються не тільки випаданням снігу в горах, а й через те, що дорогу біженцям у бік Мегрелії перекрили прибічники екс-президента З.Гамсахурдіа. Уряд США направив до районів перебування біженців корпус рятівників, медикаменти і продукти.

«Інспекційний» візит

Держсекретар Сполучених Штатів Америки У.Кристофер перебуватиме в Москві з 20 по 27 жовтня. Офіційна мета візиту —продемонструвати підтримку з боку США демократичним процесам у Росії і на місці ознайомитися з використанням американської фінансової допомоги. А на думку оглядачів CNN, У.Кристофер ще й готуватиме грунт для зустрічі Б.Клінтона й Б.Ельцина, яка має відбутися на початку наступного року.

За повідомленнями наших власних кореспондентів і зарубіжних інформагентств.

Співробітництво

Ноу-хау від СКЛ

Німецька фірма СКЛ — колишній комбінат з виробництва дизельних і промислових установок — не новачок на українському ринку. Її продукцію — суднові дизелі і генератори — добре знають у столичних конструкторських бюро «Ленінської кузні» та «Смарагду», суднобудівних підприємств Херсона та Миколаєва, на судноремонтних заводах Києва, Запоріжжя, Херсона, Одеси. Експлуатаційники Укррічфлоту теж мають давні контакти з СКЛ.

Не перервали співробітництва і відомі всім події в обох країнах. Щоправда, німецький завод з його півторастолітньою історією знову зазнав змін — став акціонерним товариством, у якому контрольний пакет акцій належить підприємцю-приватнику. За три останні роки СКЛ-Моторен Системтехник здійснив широку програму оновлення виробничих потужностей і структури управління. Нині це підприємство виготовляє чотиритактні дизельні двигуни, дизель-електроагрегати різних потужностей, газові двигуни та агрегати для застосування альтернативних джерел енергії.

— В Україну ми прийшли, щоб продовжити наше співробітництво, але вже в новій якості, — розповідає член правління акціонерного товариства СКЛ-Моторен Системтехник пан Райнер Куппе. — Ми, як ніхто інший, розуміємо проблеми наших партнерів, тому створюємо для них такі умови співробітництва, щоб підприємства змогли розплатитися за продукцію, закуповану в нас. Адже частину вузлів для наших установок закуповуємо в українських суднобудівників, реалізуємо їх на західному ринку і в такий спосіб заробляємо валюту. Частину продукції будемо збувати на ринках третіх країн. Можемо це робити, бо маємо 57 торгових представництв на всіх континентах. До речі, 58-ме відкрито днями в столиці України.

Учора і сьогодні в Києві працює симпозіум фірми СКЛ-Моторен Системтехник з участю провідних підприємств з виробництва редукторів — «Айзенверке Рейнтьєс» та сервісного обслуговування — «Машиненбаум Хальберштадт» для українських партнерів. На ньому з доповідями виступили представники цих фірм, а також представник Дрезднер Банку в Україні пан Біттмаак.

— Ми прагнемо, — сказав представник фірми СКЛ у Києві пан Хорст Фойерштайн, — передати партнерам наш досвід як ноу-хау, з тим щоб вони обминули всі перепони на шляху до ринку. Щодо перспектив, то вони надзвичайно широкі. Ще до кінця року обсяг поставок в Україну становитиме майже 20 мільйонів марок. Проте ця торгівля не буде однобока. Ми передбачаємо продавати на західному ринку українські судна, які там хочуть купити.

Валентина ПИСАНСЬКА.

А як у них!

Для подолання паливно-енергетичної кризи

Першочергові заходи накреслив білоруський уряд. У прийнятій постанові визначено необхідні умови для роботи підприємств республіки в умовах дефіциту паливно-енергетичних ресурсів, підвищується відповідальність за їх ефективне використання.

Зокрема, встановлено, що виручка суб'єктів господарювання республіки, незалежно від форм власності, залишається в їх розпорядженні. Для врахування надходження і витрачення цієї валюти в банках відкриваються спеціальні рахунки. Водночас банки відкривають субкореспондентські рахунки в Національному банку. Вільна частина зазначеної виручки, не використана протягом 20 днів, підлягає продажу на міжбанківській валютній біржі.

Уряд звільняє Міністерство енергетики, Комітет по нафті і хімії при РМ Республіки Білорусь і підвідомчі їм підприємства, білоруський концерн з палива і газифікації та підприємства, які входять до нього, а також білоруське державне підприємство з транспортування і постачання газу «Білтрансгаз» від сплати податку на валютну виручку і від обов'язкового продажу 20 відсотків валютної виручки в Державний валютний фонд Республіки Білорусь.

Встановлено також, що споживачі, за винятком населення та бюджетних організацій, розраховуватимуться за газ, електричну і теплову енергію в безготівкових «російських рублях» чи у вільно конвертованій валюті або за погодженням з енерго- і газопостачальними організаціями у безготівкових «білоруських рублях» за обмінним курсом Національного банку.

Білінформ—Укрінформ.

Фотофакт

З перспективою у триста років

1 жовтня китайський народ святкував 44-ті роковини утворення своєї держави — Китайської Народної Республіки. Своєрідний відгук ця подія дістала і в столиці України. Того ж дня у Ботанічному саду імені академіка О.Фоміна Київського університету імені Т.Шевченка було закладено китайський сад. У цьому заході взяв участь посол Китаю у нашій країні Чжан Чжень. Він посадив дерево під назвою кейлетерія, що живе понад 300 років (на знімку).

Володимир ПУШКАРЬОВ.
Фото автора.

ЖИВИ ДОВГО, ПРИБІРСЬКУ!

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Разом з фотокореспондентом Сергієм Ковальчуком відправилися у Прибірськ. До Галини Яківни Кобернюк, яка тридцять три роки головує у Прибірську. Жінка, котру колись не сприйняло село, якому привезли на «оглядини» дівчисько, що мало стати тут головою колгоспу. Жінку, яку те ж село відстояло, коли не догодила вищому начальству тим, що мала власні погляди на те, як господарювати, і воно, начальство, вирішило позбутися непокірного керівника. Жінка, що з однаковою гідністю обходиться і з заїжджими кореспондентами, і з послами іноземних держав, яких, власне кажучи, цікавить саме питання:

— Як вони тут виживають?

Інша дратувалася б від таких запитань, а Галина Яківна терпляча:

— Село живе, як і жило. Сіємо, врожай збираємо, тваринництво розвиваємо. На Київ щороку 550 тонн м'яса відправляємо. Найсуворіший контроль наша продукція витримує — вся екологічно чиста. Самі себе годуємо і іншим вистачає. Знаєте, поліська земля великого хліба не родить, але й не зводить. Хоча нинішні приголомшливі ціни і не дають продихнути, проте загалом рівень життя наших селян не знизився: у нас достатньо можливостей, щоб забезпечити їх і крупами, і олією, і маслом. До магазину чисті продукти завозимо, з навколишніх сіл ідуть сюди покупці.

Галина Яківна не скаржиться на труднощі, бо звикла вирішувати їх без сторонньої допомоги. Мало не все, що заробляє село, «з'їдають» ціни за пальне. А ті кошти, які були колись на колгоспному рахунку, пішли прахом. Голова тепер може пишатися своєю хазяйновитістю: гроші не лежали мертвим капіталом, їх вкладали в будівництво житла, соціально-культурних об'єктів, розвиток основної галузі — тваринництва. Тому в селі практично немає проблем з робочими руками. Ї своїх вистачає, і з інших районів люди приїжджають — тваринники, трактористи, комбайнери.

Дояркам і механізаторам тут особливо раді. Їм і квартири відразу ж надають, або й окремі будинки. Хоча Галина Яківна вважає, що найкраще трудитимуться ті, чиї корені тут, у селі.

А про приїжджих розповідали мені в селі невигадану історію. Переїхала сім'я до запропонованого будинку. Переселенці вже й самі не пам'ятають, яке оце село за ліком у їхній біографії — скрізь їм було не до вподоби. Домашня живність до тих переїздів уже звикла. То коли біля двору одного разу зупинилася вантажівка, хазяйська корова вийшла з подвір'я й спокійно стала біля кузова. Спрацював рефлекс: якщо грузовик у дворі — пора їхати. Проте в Прибірську приїжджі в основному люди працелюбні, старанні.

А чого б не старатися? Бо хіба в багатьох селах подбали і про водогін, і про каналізацію, і про холодну та гарячу воду в кожній оселі, а тепер завершують підведення газу — ото буде свято в селі...

Звичайно, чимало допомагає селянам держава: за підведення газу господарство не сплатило ані копійки. Але все решта — солоним потом і мозолями дістається. Цьогорічного дощового літа була пригода: залило водою левади уздовж Тетерева — ані проїхати, ані пройти. А тисячу тонн сіна вже спакувало. Мізкувала голова, доки не додумалася: підняти тягло. Попросила власників однокінок, а їх у колгоспі 54, допомогти — інакше залишаться ферми без кормів. По сіно поїхали всі, а від плати відмовилися, бо своє ж рятували. Та й не щодня Галина Яківна з таким поклоном приходить. Проте голова в боргу не зосталася: не грішми — цукром людям заплатила.

Випало мені побувати і в колгоспному будинку ветеранів війни і праці, де поселилися 14 бабусь і дідусів, які на старість лишилися самотніми. Тут знайшли вони і спокій, і затишок, і турботу. Це не казенний дім, якого так бояться старі. Чистота, свіжа і чиста білизна, килими, м'які крісла, простора кімната з телевізором, самовар з гарячим чаєм. А головне — коли прийде неміч і хвороба, то жоден із стареньких не залишиться без допомоги. Ї останню свою хвилину вони не зустрінуть у самотності, і поховані будуть по-людськи...

Питаю в Галини Яківни, у яку копійку обходиться колгоспові цей будинок?

А вона якось так беззахисно усміхається:

— А хоч би й у яку! Хіба ці люди не заслужили, щоб дожити свого віку в теплі й ситості?! Серце у мене болить, коли бачу, як немічні старі добиваються до магазину по хлібину чи кілограм круп. Як їм допомогти? То хоч би так. Та й хто знає: може, й мені там віку доживати.

Я ніяковію, бо не знала, що Галина Яківна — так доля склалася — живе вдвох зі старенькою мамою. Але хіба повіриш у безпомічність, коли бачиш її енергійною, діловою і ще такою молодою жінкою...

Кажуть, щоб дізнатися, які люди живуть у селі, який у ньому хазяїн, треба побувати на кладовищі. Галина Яківна не здивувалася: і вона так вважає. Бо тут людина живе одне життя, а туди переселяється навіки. Тож і платить колгосп непогану платню чоловікові, котрий стежить, щоб і бур'яни не заростали, і прибере і деревце посадить.

А ще побудував колгосп на кладовищі капличку, бо церкви в селі немає. Принесли сільські майстрині сюди вишивані рушники, старі люди — ікони. Сюди ж батюшку запрошують, коли приходить чиясь година. Проте й церкву планують тут побудувати.

Дивовижна людина — Галина Яківна. По-сільському запнута хусткою, вона, однак, не справляє враження провінціалки. Спеціаліста з таким широким сучасним світоглядом ще пошукати треба. До її слова дослухаються і визнані знавці сільського господарства, і колгоспники. А в неї болить душа за поліський край, який підкосила така біда. Вирощували льон — нині доводиться величезні площі використовувати під інші культури. То, можливо, варто переглянути ці поля — адже час минув, та й прованновані вони, що теж дало певний ефект. Фахівці тут своє слово ще повинні сказати.

Галина Яківна вбачає вихід у перепрофілюванні району, скажімо, — на ширший розвиток тваринництва. Звичайно ж, постане проблема з кормами, яка для багатьох її колег і нині важкоподолана. Тут Галина Яківна мовчить, а я знаю, що в той час, коли інші ледве до весни з кормами дотягують, колгосп «Прибірський» заготовляє їх у два—два з половиною рази більше.

Як це вдається? Галина Яківна лише стенає плечима:

— Треба вміти рахувати.

Ї жартує:

— Тепер уже й електронні калькулятори є...

Та, здається, справа не в калькуляторах. А в одержимості, прагненні зробити так, щоб люди, котрі так тяжко працюють на землі, жили краще...

Валентина ПИСАНСЬКА.
Іванківський район Київської області.

Корпункт «Голосу України» на конверсійному заводі

ДИВА НАЯВНІ І ЙМОВІРНІ

Дніпровський машинобудівний завод, для якого ще недавно холодильники і мікрохвильові печі були «побічними» товарами народного вжитку, цього року не має жодного відсотка військових замовлень. Відтак мова уже йде про повну конверсію.

Чи могло це відбутися спокійно і без проблем?

Звичайно, що ні. Хоча тут заздалегідь ретельно попрацювали, щоб відповідно перепрофілювати потужності і освоювати серійне виробництво відразу багатьох нових видів продукції, труднощі, проте, далися взнаки. Дніпромаш, власне, не чекає втихомирення нинішнього шарварку і не нарікає, що хтось там винен в «катавасії», а самотужки уже сьогодні допомагає кільком сусіднім підприємствам налагоджувати випуск комплектувальних для себе...

Хто пам'ятає наші перші публікації з конверсійного об'єднання («Завод ділиться таємницями», «ГУ» від 23, 24, 25 грудня минулого року), той розуміє Віктора Бояра, який щойно повідомив: замовники вже одержують перші зразки електронно-цифрових телефонних станцій, м'ясопереробних комплексів та інших привабливих новинок, а на черзі — системи ефірно-кабельного і супутникового телебачення, телевізійні передавачі і радіорелейні станції.

— Але якщо узагальнено говорити про найістотніші зміни на підприємстві, — сказав Віктор Леонтійович, — то я б таке виокремив: для талановитих і компетентних спеціалістів створено всі можливості показати себе у нових справах.

Чи треба чогось іншого бажати?

Ось і цього разу, коли я знову завітав на завод, він вразив. Причому звичайнісіньким... м'ясокомбінатом.

Не довго думаючи, Дніпромаш змонтував власний міні-м'ясопереробний комплекс — ніби для наочності, щоб приваблювати замовників. Адже устаткування виготовили в цехах підприємства. Хоч новобудову споруджено і введено, як пояснив директор заводського комбінату торгівлі і харчування Петро Зеленов, для забезпечення м'ясними і ковбасними продуктами передовсім своїх робітників, вона, однак, справді слугує ще й бездоганною рекламою.

І хоч я уже знав, що на такі комплекси знайшлися замовники у Вінниці, Запоріжжі, Києві, Івано-Франківську, проте подумав: мало. Придбати їх і налагодити спроможні будь-яке підприємство чи будь-яка фірма, геть кожне місто і кожен райцентр, скажімо, комбінати громадського харчування, навіть заможні колгоспи або об'єднання фермерів. Місця багато не треба, клопотів також обмаль, а виграш та користь — очевидні. Коли хочете, недавно «грізний» Дніпромаш підказує, що наша переробна промисловість спроможна швидко і невпізнанно змінитися, вдосталь постачити населенню харчів. Не випадково, зрештою, до корпункту «ГУ», відкритому на Дніпровському машзаводі, надійшла і ось така «несподівана» інформація: у Дніпропетровську народився «самодіяльний» науково-конструкторський центр, що працює над виготовленням заводів з випуску згущеного молока. Дивовижний цей завод не лише тому, що його монтують за три—чотири місяці з блоків-модулів, які легко виготовляти. Його неповторність насамперед у «гнучкості»: за потреби його легко перепрофілювати на випуск вершкового масла, сметани, вершків або кефіру. Що сьогодні потрібніше або вигідніше — те й виготовляй. Після незначних технологічних змін завод може випускати навіть томатні чи фруктові соки, соуси, джеми і пасти. Потужність — від тонни на добу і більше — як побажає замовник.

Поспішив я до творців і цього дива, зустрівся з їхнім керівником, кандидатом технічних наук Сергієм Русаліним. Переконався: справді йдеться про комплекси, яких не знає світова практика, — вони, до речі, запатентовані.

А що коли осередок здібних винахідників та знайде спільну мову з таким велетом, як Дніпровський машинобудівний завод? Чи доповнить його? Або складе йому конкуренцію?

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

ПЕРША ЧЕСЬКА ВИСТАВКА

VNESHEXPO Business КИЇВ

18-23 жовтня

ОПАВА

ЧЕХИЯ '93

Список учасників:

1 ОЗАП - Прага
2 ПРЕЦИОСА - Яблонец
3 КОМАЗ - Опава
4 КАВОЗ - Карвина
5 МЕДИЦАМЕНТА - Високо Мито
6 ИПВ - Острава
7 КОСМОС - Часлав
8 ВИСТАВКА - Прага
9 ЯНКА - Прага-Радотин
10 КОВО - Прага
11 ЕЛЕКТРО - Прага-Глинско
12 СЛУНИЧКО - Острава
13 МЕТАЛОП - Опава
14 СЕЛИКО - Опава
15 БОГЕМІА ТРАНС - Острава
16 РАДЕГАСТ - Ношовице
17 ОСТРАВАР - Острава
18 ОРЕОН - Острава
19 АРАКО - Меркант
20 ФАРБИ І ЛАКИ - Угерске Градиште
21 ДРУХЕМА - Прага
22 ДЖОБ`С ТРЕЙДІНГ - Опава
23 ПОЛІТЕХНА - Прага
24 ТРИСТОМ - Оломоуц
25 РОМО - Фулнек
26 РЕСТА - Прага
27 ЗНАК - Градец Кралове
28 ЕКОМ - Злин
29 АГРОСТРОЙ - Пелхримов
30 ПАЦ - Згун
31 РОБОТ - Опава
32 МИЛО - Оломоуц

Понад 30 фірм-виробників Чеської республіки представляють всю гаму продукції промислових та сільськогосподарських підприємств

Сільськогосподарська техніка
Холодильне обладнання
Кухонне обладнання
Меблі
Ліки
Хірургічна апаратура
Стоматологічне обладнання та матеріали
Продукти харчування
Скло та кришталь
Галантерея
Сейфи
Спиртні напої
Автокосметика
Фарби та лаки
Шпалери, плитка
Косметика
Електроприлади
Мініпекарні
Обладнання для ресторанів, лікарень
Пиво та обладнання для мініпивзаводів
Тютюн та сигарети
Фрези
Ваги

Тел. 212-59-73, 212-19-26 Факс 212-24-93, 212-29-82

Адреса виставки: Київ, Львівська площа,8 Експоцентр фірми "ЗОВНІШЕКСПОБІЗНЕС"

ДО УВАГИ АКЦІОНЕРІВ АКЦІОНЕРНОГО КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ «ПЕРСОНАЛЬНИЙ КОМП'ЮТЕР»

З 12 жовтня 1993 року провадиться виплата дивідендів за підсумками роботи банку за III квартал 1993 року за адресою:

254070, Київ, вул. П. Сагайдачного, 17.

Телефон для довідок: 291-86-47.

ОБРАТИТЕ ВНИМАНИЕ!

ЛЮБЫЕ ПРОБЛЕМЫ ОБРАБОТКИ РЕШАЕТ АЛМАЗНЫЙ ИНСТРУМЕНТ!

ПОЛТАВСКИЙ АЛМАЗНЫЙ ЗАВОД ПРЕДЛАГАЕТ ВСЕМ ПРОИЗВОДИТЕЛЯМ:

КРУГИ АЛМАЗНЫЕ шлифовальные диаметром от 50 до 500 мм различных форм для заточки и доводки инструмента из твердых сплавов и быстрорежущих сталей, обработки керамики, полупроводниковых материалов, хрусталя, фарфора, мрамора, драгоценных и поделочных камней.

ОТРЕЗНЫЕ КРУГИ для резки стекла, керамики, драгоценных и поделочных камней и др. материалов.

ПАСТЫ И СУСПЕНЗИИ в диапазоне зернистостей от 60 до 1 мкм, для доводочных и полировальных операций на различных материалах во всех отраслях промышленности.

РЕЗЦЫ И ВСТАВКИ из Гексанита-Р для высокопроизводительной чистовой и получистовой обработки закаленных сталей, высокопрочных чугунов, твердых сплавов, в т. ч. деталей с прерывистой поверхностью. Заменяет операцию шлифования.

РЕЗЦЫ И ВСТАВКИ из поликристаллических алмазов (СКМ-Р) для высокопроизводительной чистовой и черновой обработки по 7—8 квалитетам точности, обеспечивают шероховатость 0,32—0,63 мкм на медных, титановых, алюминиевых сплавах, волокнистых и дисперсно упрочненных пластмассах и стеклопластиках.

ВОЛОКИ ИЗ ПОЛИКРИСТАЛЛИЧЕСКИХ АЛМАЗОВ диаметром от 0,1 до 3 мм для горячего и холодного волочений стальной латунированной проволоки, проволоки из цветных металлов, трубки из нержавеющей стали.

АЛМАЗНЫЕ БОРЫ И КРУГИ для терапевтической и ортопедической стоматологии.

Полтавский алмазный завод — ваш надежный и выгодный партнер.

Украина, 314023, г. Полтава, ул. Красина, 71-А.

Телетайп: 164-141 «АЛМАЗ».
Факс 8-053-22-3-10-13.
Тел. 8-053-22-3-86-22.

THE 1994 EDMUND S. MUSKIE FELLOWSHIP PROGRAM
OPPORTUNITIES FOR GRADUATE STUDY IN THE USA

The Government of the Unites States of America and the American Embassies announce the 1994 Edmund S. Muskie Fellowship Program, which will provide:

150 Fellowships, one year or two years in length, for study in the USA, some of which may lead to a degree or certificate from a U.S. institution.

Fields:

Business Administration	Economics
Law	Public Administration

Competition for the Edmund Muskie Fellowship Program is merit-based and open. Anyone meeting the criteria listed below is eligible to apply. Applicants must:

Be citizens of Armenia, Azerbaijan, Belarus, Estonia, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Latvia, Lithuania, Moldova, Russia, Tajikistan, Turkmenistan, Ukraine, or Uzbekistan;
Lack funding to study in the United States;
Be under the age of forty (40) at the time of application;
Hold an undergraduate degree (five-year program) with good academic standing by July 1994;
Demonstrate proficiency in written and spoken English at the time of application;
Demonstrate professional aptitude and leadership potential in their field of specialization;
Be able to begin studies in the United States in Summer 1994;

Participation in the Edmund Muskie Fellowship Program is contingent upon the ability to obtain and maintain a US visa.

Spouses of U.S. citizens, individuals currently enrolled in academic programs in the United States, persons residing, working, or earning a living in the U.S., or individuals who have applied for an immigrant visa or political asylum to any country are not eligible.

The Edmund S. Muskie Fellowship Program does not discriminate on the basis of race, color, sex, religion, national and ethnic origin, handicap, or disability.

Support for the Muskie Fellowship Program is provided by the United States Information Agency.

The program is administered by:
American Council of Teachers of Russian/American Council for Collaboration in Education and Language Study (ACTR/ACCELS)
Institute for International Education (IIE)
International Research & Exchanges Board (IREX)
Soros Foundation (International Renaissance Foundation)

Further information and instruction about how to obtain applications may be requested in writing or by telephone from the address listed below:

EDMUND MUSKIE FELLOWSHIP PROGRAM
KYIV SHEVCHENKO UNIVERSITY
CHERVONIY KORPUS
VUL. VOLODYMYRSKA, 60
ROOM 218
252017 KYIV, UKRAINE

Telephone: (044) 225-71-82
Fax: (044) 225-71-82

Completed applications for the 1994 Edmund Muskie Fellowship Program must be received by the above listed office by October 29, 1993. Early submission of applications is encouraged.

ПОНЕДІЛОК

11 жовтня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ліричні дуети.
8.25 Для дітей. «Біда навчить». Вистава.
9.30 Пектораль.
10.05 Класичні твори виконує А. Шкурган (баритон).
10.35 Худ. фільм «Ціна голови».
12.00 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Мультфільм «Кругосвітня подорож Віллі Фога». 19 і 20 серії.
17.05 Осінні мелодії.
17.35 Один із тисячі уроків.
18.00 Клас-юніор-бізнес.
19.00 УТН.
19.10 Творче об'єднання «Громада» представляє: «Понеділок — день важкий». «Візитна картка». «Острів душі». «Духовне слово».
20.05 Перспектива. Зустріч з лікарем В. Міркіним.
20.20 Е. Гріг. Норвезькі мелодії.
20.40 На добраніч, діти!
[illegible]0 УТН.
[illegible]5 Акценти.
[illegible]55 Худ. телефільм «Гра хамелеона». 1 серія.
23.05 Свідки.
23.45 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Подивись, послухай.
8.40 Прем'єра худ. телесеріалу «Дрібниці життя». 20 серія.
9.10 Співають сестри Литвиненки.
9.[illegible] Тема.
1[illegible] Асоціація дитячого телебачення представляє...
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Гол.
11.50 Творчість народів світу.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Асоціація дитячого телебачення представляє...
15.50 І знову Міжнародний телевізійний...
[illegible] Зоряний час.
[illegible] Новини.
17.25 Танцюють артисти Московського театру-шоу «Гжель».
17.55 Документи і долі.
18.00 Гол.
18.35 Відлуння тижня.
19.05 Як стати багатим. Телегра.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра худ. телесеріалу «Дрібниці життя». 20 серія.
21.10 «Нова студія» представляє: «Новий понеділок». «Монтаж».
21.35 Кривий ефір.
22.05 Бомонд.
22.35 Відеоас.
22.55 Я.
2[illegible] Новини.
2[illegible] Монтаж (продовження).
23.40 ТБ-Х.
0.00 Прес-експрес.

ІІ ПРОГРАМА УТ,

ІІІ ПРОГРАМА УТ,

КАНАЛ «РОСІЯ»

13.25 «Любов земна». Худ. фільм.
14.55 Телегазета.
15.00 Бізнес в Росії.
15.30 Там-там-новини.
15.45 Прем'єра док. фільму «Іспанія з висоти пташиного польоту».
16.15 Поволжя.
16.50 Спасіння 911.
17.45 Ази кар'єри.
18.00 В ракурсі — сімейний портрет.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Катерина Вороненко.
19.10 Нова дитяча програма.
19.30 CNN.
20.00 Телемагазин «КЛОТ».
20.10 Футбол як футбол. Європейський футбольний огляд.
21.10 Візитка.
21.15 Світло істинне.
21.20 Офіс 220.
21.35 Сьогодні на сьогодні.
21.40 Контрасти.
22.00 Перші в Україні.
22.30 СІТ-3.
22.40 Фортуна.
22.50 Худ. фільм «Велика нудьга».
0.00 Джемікс.
0.20 СІТ-3.
0.25 Про-відео-1.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

11.40 Мультфільм.
11.55 35 хвилин джазу.
12.35 Худ. фільм «Дитинство».
19.00 Мультфільм.
19.15 Відлуння «Бархатного сезону». Програма «Всі зірки» (Харків).
21.00 Худ. фільм «На війні, як на війні».
22.35 Худ. фільм «Балтиморська куля».

ВІВТОРОК

12 жовтня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Лемківська ватра.
9.00 Олександр Биструшкін у програмі «Я йду, йду, мамо...».
9.50 Доброго вам здоров'я. Профілактика і лікування алкоголізму.
10.35 Худ. телефільм «Гра хамелеона». 1 серія.
11.40 Шкільний екран. 7 кл. Світова література. «Пісня про Роланда» — французький народний епос доби середньовіччя.
12.05 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Мультфільм «Кругосвітня подорож Віллі Фога». 21 і 22 серії.
17.05 Освітній канал для школярів. Музика. Творчість П. Майбороди. Фізика. Автоколивання та їх застосування.
18.10 Прем'єра док. фільму «Україна — земля незалежна».
19.00 УТН.
19.10 Україна і світ.
19.30 Студія «1-е грудня».
20.15 Музичний додаток до «Фант-лото «Надія» (співає Астрая).
20.35 Реклама.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.45 Худ. телефільм «Гра хамелеона». 2 серія.
22.50 Молодіжна студія. «Фантом».
23.35 Зустріч для вас. А. Авдієвський.
0.20 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Веселі нотки.
8.40 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
9.30 Людина і закон.
10.00 Мультфільм.
10.10 440 герц.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Ходіння по муках». Худ. телефільм. 8 серія.
12.40 «Візит дами». Худ. телефільм. 1 серія.
13.50 Мультфільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Справа.
14.35 Світ грошей Адама Сміта.
15.05 Блокнот.
15.10 Прем'єра мультфільму «Пригоди Тедді Ракспіна». (Англія).
15.40 440 герц.
16.20 Московський міжнародний автосалон.
16.50 Технодром.
17.00 Новини.
17.25 Вірча грамота.
17.45 Документи і долі.
17.50 Азбука власника.
18.05 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
18.55 Тема.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра худ. фільму «М'ясник» (Франція — Італія).
22.15 Хіт-парад Останкіно.
23.15 Новини.
23.40 На першість світу з шахів.
23.55 Світ на дозвіллі.
0.35 Прес-експрес.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Без ретуші.
11.00 «Мужики». Худ. фільм.
12.30 Мульти-пульти.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.25 «Доля». Худ. фільм. 1 серія.
15.00 Християнська програма.
15.30 Там-там-новини.
15.45 Студія «Рост». 15-річний капітан.
16.15 «Острів».
17.00 Петербурзькі історії. Задовго до ювілею.
17.30 Хроніка національної політики.
17.45 Пласідо Домінго і Хуліо Іглесіас у програмі «Іспанські фантазії».
18.45 Київська панорама.
19.05 «Хіала» інформує.
19.25 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 230 серія.
20.15 Кримінальна хроніка тижня.
20.30 Студія «Укртелефільм» представляє: «До зустрічі на Оболоні». Скульптор М. Вілик.
21.00 Вітчизна моя.
22.00 Вісті.
22.20 Автомить.
22.25 Зірки говорять.
22.30 Спортивна карусель.
22.40 Балет Санкт-Петербурга.
23.10 Музична програма.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

11.05 Мультфільм.
11.25 1000+1 реклама.
11.30 Худ. фільм «Мої університети».
13.10 Маски-шоу.
18.25 Мультфільми.
18.45 Відлуння «Бархатного сезону». Програма «Ух, ти!». (Харків).
19.25 Худ. фільм «Містер Ікс».
21.00 Відлуння «Бархатного сезону». Програма «Рандеву М». (Миколаїв).
21.40 Худ фільм «Вершник на коні блідому».

СЕРЕДА

13 жовтня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Свічадо.
8.50 Гоп-ля.
9.20 Вервиця.
9.50 Село і люди.
10.35 Худ. телефільм «Гра хамелеона». 2 серія.
11.40 Шкільний екран. 10 кл. Українська література. І. Франко. «З вершин і низин».
12.10 УТН.
12.20 Концерт заслуженої хорової капели України «Трембіта».
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Мультфільм «Кругосвітня подорож Віллі Фога». 23 і 24 серії.
17.05 Синтез.
17.25 Для маленької компанії. Мистецька програма для школярів.
18.05 Прем'єра фільму «Вогонь, колесо і гроші». (ст. «Кінематографіст»).
18.20 За і проти.
18.50 УТН.
19.00 Чемпіонат України з футболу. «Чорноморець» — «Дніпро». 2 тайм.
19.45 Дзвони Чорнобиля.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.45 Вперше на екрані. Худ. фільм «За ким в'язниця плаче».
23.00 Молодіжна студія. «Нон-стоп-рандеву».
0.00 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
8.00 Новини.
8.20 Мультфільм.
8.30 Сорока.
8.50 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
9.40 Торговий міст.
10.10 Рок-урок.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Ходіння по муках». Худ. телефільм. 9 серія.
12.25 «Візит дами». Худ. телефільм. 2 серія.
13.35 Мультфільми.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.15 Прем'єра мультфільму «Пригоди Тедді Ракспіна».
15.40 Між нами, дівчатами...
16.00 Прем'єра мультфільму «Літаючий будинок». 20 серія.
16.30 Перша виставка.
16.50 Технодром.
17.00 Новини.
17.25 В ефірі телерадіокомпанія «Мир».
17.50 Документи і долі.
18.00 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
19.00 Історія кохання.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Співає О. Буйнов.
21.05 Футбол Відбірковий матч чемпіонату світу. Збірна Голландії — збірна Англії.
23.05 Новини.
23.30 Велика прогулянка.
0.15 Прес-експрес.
0.25 МТВ.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Паралелі.
8.15 Вітчизна моя.
9.10 Мульти-пульти.
9.20 Наш сад.
9.50 Балет Санкт-Петербурга.
10.35 «Музичний екзамен» представляє...
10.50 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 230 серія.
11.40 Зигзаг удачі.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.25 «Доля». Худ. фільм. 2 серія.
14.35 Піаніст Шарль Доблер (Швейцарія).
15.00 Мульти-пульти.
15.15 Сигнал.
15.30 Там-там-новини.
15.45 Студія «Рост». Кенгуру.
16.15 Далекий Схід.
17.00 Російська віза.
17.30 «Дім Романових». Док. фільм. Частина 1.
18.45 Київська панорама.
19.05 «Хіала» інформує.
19.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 231 серія.
20.15 Л-клуб.
21.00 «Натура», що зникає.
22.00 Вісті.
22.20 Автомить.
22.25 Зірки говорять.
22.30 Спортивна карусель.
22.40 «Ностальжі» — музика всіх поколінь.
23.10 Типа 2.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.00 Мультфільми.
13.10 Програма «Всі зірки».
14.50 Худ. фільм «В людях».
18.35 Мультфільми.
18.45 Музична програма «Звук плюс».
20.20 Худ. фільм «Команда 33». Комедія.

ЧЕТВЕР

14 жовтня

І ПРОГРАМА УТ

9.25 Худ. фільм «За ким в'язниця плаче».
10.35 Шкільний екран. 11 кл. Фізика. Електрифікація та проблеми екології.
11.10 Біля Чорного моря.
11.40 Шкільний екран. 8 кл. Українська література. «Біблія». «Новий Завіт».
12.05 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Мультфільм «Кругосвітня подорож Віллі Фога». 25 і 26 серії.
17.05 Освітній канал для школярів. Фізико-математична школа. Конічні перерізи. Передача 2. На всі руки майстер. Кошик з лози.
17.50 «Скільки нас було». Теленарис.
18.20 Прем'єра муз. фільму «Гілея». («Укртелефільм»).
19.00 УТН.
19.10 Депутатський канал.
19.40 Прем'єра телефільму «Проводжала мати сина...». («Укртелефільм»).
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.45 Молодіжна студія. «Гарт» в Америці.
22.45 Покрова Пресвятої Владичиці Богородиці та Приснодіви Марії. Відеорепортаж про святкове Богослужіння у Володимирському соборі.
23.30 Док. фільм «Козак Мамай».
0.00 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.20 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
9.10 Футбол. Відбірковий матч чемпіонату світу. Збірна Голландії — збірна Англії. 2 тайм.
10.00 У світі тварин (з сурдоперекладом).
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Ходіння по муках». Худ. телефільм. 10 серія.
12.35 «Карусель». Худ. телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Прем'єра мультфільму «Пригоди Тедді Ракспіна».
16.00 Рок-урок.
16.40 ...До шістнадцяти і старші. У перерві — 17.00 Новини.
17.55 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
18.45 Кінопанорама.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Лотто «Мільйон».
21.10 Азбука власника.
21.20 Худ. фільм «Іван Васильович змінює професію».
23.00 Новини.
23.25 На першість світу з шахів.
23.40 Футбол. Чемпіонат Росії. «Динамо» (Москва) — «Луч» (Владивосток). 2 тайм.
0.30 Прес-експрес.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.20 Потрібні... потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Ранковий концерт.
8.25 «Натура», що зникає.
9.10 Золота шпора.
9.40 Абзац.
10.35 Паралелі.
10.50 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 231 серія.
11.40 «Спогад про літо». Музично-розважальна програма.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.25 Спасіння 911.
14.20 Прем'єра док. фільму «Почнемо з храму...».
14.45 Мульти-пульти.
14.55 Телегазета.
15.00 Мегаполіс.
15.30 Там-там новини.
15.45 Студія «Рост». «Уроки космосу». «Перший тайм».
16.15 Штрихи до портрета.
17.00 Мир і війна.
17.30 М-трест.
17.45 «Дім Романових». Док. фільм. Частина 2.
18.45 Київська панорама.
19.05 Пристрасті навколо цукру.
19.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 232 серія.
20.15 Студія «Укртелефільм» представляє: «Вихід» (проблема грошей в Україні).
21.00 «Хтось губить, хтось знаходить, або Роздуми на нейтральній смузі».
21.40 П. Чайковський. Увертюра «1812 рік».
22.00 Вісті.
22.20 Автомить.
22.25 Зірки говорять.
22.30 Спортивна карусель.
22.40 Сонце вночі.
23.10 Музика Санкт-Петербурга.
23.40 «Маскарад». Музично-розважальна програма.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

11.20 Мультфільм.
11.30 Програма «Ух, ти!». (Харків).
11.55 Худ. фільм «Посвячений». Фантастика.
13.55 Музична пауза.
18.15 Мультфільми.
18.30 Відлуння «Бархатного сезону». Програма «Рандеву М». (Миколаїв).
19.05 1000+1 реклама.
19.10 Худ. фільм «СЕР».
20.20 Чом ти, не прийшов?
20.35 1000+1 реклама.
20.40 Худ. фільм «Закохані».

П'ЯТНИЦЯ

15 жовтня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Концерт учнів Київського хореографічного училища. 2 відділення.
9.00 Живе слово. II Міжнародний конгрес україністів.
9.50 Тріумф.
10.20 Мультфільм «Подорож мураша».
10.30 Рок-фестиваль «Тарас Бульба». Передача 1.
11.00 Молодіжна студія. «Гарт» в Америці.
12.00 УТН.
12.10 С. Рахманінов. Третій концерт для фортепіано з оркестром.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Вулик».
16.35 Концерт дитячої хорової капели «Дзвіночок».
17.20 Сад, город.
17.35 І святе, і грішне. Анатолій Мокренко.
18.10 Телефільм «Поховання Пето не було».
19.00 УТН.
19.10 Урядовий вісник.
19.40 Несподіваний доц. Телефестиваль шлягерів.
20.10 Молодіжна студія. «Ділові відомості».
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.45 Літературно - мистецька студія «Основа». Ностальгія за словом.
22.15 Арт-майдан.
23.45 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.00 Новини.
8.20 Худ. телефільм «Пригоди маленького Мука».
9.45 Р. Леденьов. Концертна програма для віолончелі з оркестром.
10.00 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Америка з М. Таратутою.
11.50 А. Сафронов. «Операція на серці». Телевистава.
13.30 Концерт Оркестру російських народних інструментів ім. М. Осипова.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Бридж.
14.50 Бізнес-клас.
15.05 Худ. телефільм «Пригоди маленького Мука».
16.30 Мультфільм.
16.40 Музограф.
17.00 Новини.
17.20 Інші. Репортаж з Інгушетії.
17.40 Людина і закон.
18.15 Америка з М. Таратутою.
18.45 Поле чудес.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Людина тижня.
20.55 У клубі детективів. Прем'єра худ. телефільму «Марлоу, приватний сищик». 3 серія.
22.05 Політбюро.
22.40 Хокей. Чемпіонат МХЛ. «Динамо» (Москва) — «Лада» (Тольятті). 2 і 3 періоди. У перерві — Новини.

«ВІД» представляє:
0.20 Музобоз.
1.00 Авто-шоу.
1.30 Музична година.
2.35 Прес-експрес.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Потрібні... Потрібні...
7.30 Час ділових людей.
8.00 Ранковий концерт.
8.15 «Хтось губить, хтось знаходить, або Роздуми на нейтральній смузі».
8.55 Сам собі режисер.
9.25 «Інтрада». Піаніст Михайло Лідський.
10.20 «Містечко». Розважальна програма.
10.45 Мульти-пульти.
10.50 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 232 серія.
11.40 Біла ворона.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.25 Народжений у свято. В. Розов.
14.10 На джазовому фестивалі у Санкт-Петербурзі.
14.55 Телегазета.
15.00 Джерела.
15.30 Там-там-новини.
15.45 Мульти-пульти.
16.15 Згасла зірка?
16.25 К. Сен-Санс. Концерт.
16.55 «Терміново потрібні діти». Худ. фільм. 2 серія.
17.45 Давайте з'ясуємо.
18.00 «Хто циган любив без міри...».
18.45 Київська панорама.
19.05 Камерна музика.
19.25 «К-2» представляє «Мульт-просвіт».
20.15 Г. Горін. «Поминальна молитва». Постановка М. Захарова.
22.00 Вісті.
22.20 Автомить.
22.25 Зірки говорять.
22.30 Спортивна карусель.
22.40 «Поминальна молитва». Продовження вистави.
0.05 Вінілові джунглі.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

11.50 Мультфільми.
12.05 Худ. фільм «Викрадення чарівника». Фантастика.
13.45 Музична пауза.
18.35 Мультфільми.
19.00 Худ. фільм «Людина-амфібія».
20.35 У наших друзів. Програма «Меценат». (Сімферополь).
21.10 Худ. фільм «Знамениті брати Бейкер». Мелодрама.

СУБОТА

16 жовтня

І ПРОГРАМА УТ

9.50 Доброго вам здоров'я. Хірургія без скальпеля.
10.20 СВ — сімейний варіант.
10.50 Показ фільмів режисера С. Буковського. Прем'єра док. фільму «Знак тире». («Укркінохроніка», «Давіні-фільм»).
11.50 Для дітей. Худ. телефільм «Рок-н-ролл для принцес». 1 серія.
13.00 Творчий вечір композитора Володимира Бистрякова.
14.30 Блага вість з Ріком Реннером.
15.00 УТН.
15.10 Телерадіоканал «Право».
15.55 Художня панорама. «Плекайте рідну землю».
16.40 Соната 5 для фортепіано Віктора Клина в авторському виконанні.
17.00 Фант-лото «Надія».
18.00 Міжнародна християнська програма «Клуб 700».
18.30 Наше коло.
19.00 УТН.
19.10 Хроніка МВС.
19.25 Рідна мова.
19.40 Оперні арії у виконанні лауреата міжнародних конкурсів Л. Роговець.
20.10 Вікно в Америку.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.35 Вперше на екрані. Худ. фільм «Зірка шерифа».
23.25 Делікатес-шоу.
0.00 УТН.
0.10 Продовження програми «Делікатес-шоу».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.30 В ефірі телерадіокомпанія «Мир».
9.55 Прем'єра док. фільму «Часовня Сергія». Фільм 2.
10.50 Авіакосмічний салон.
11.05 Музичний кіоск.
11.40 Обличчя влади.
11.55 Худ фільм «Тихий Дон». 1 серія.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Прем'єра худ. телефільму «Пеппі-Довгапанчоха».
14.55 Гроші і політика.
15.25 Спортивна програма «Ультра-сі».
15.55 Червоний квадрат.
16.35 Російські хроніки.
17.25 Щасливий випадок.
18.20 Напідпитку.
18.40 Прем'єра худ. телефільму «Стінгрей». Частина 1.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра худ телефільму «Війна Дженні». 1 серія.
21.40 Студія «Резонанс» представляє.
22.00 Премія «Овація».
23.00 Новини.
23.25 Прем'єра худ телефільму «Декалог-V» (Польща)
0.25 На першість світу з шахів.
0.40 У світі джазу.

**ІІ ПРОГРАМА УТ.
ІІІ ПРОГРАМА УТ.
КАНАЛ «РОСІЯ»**

9.00 Студія «Рост» «За талантами в Саратов». Частина 1.
9.30 Пілігрим.
10.15 Публіцистична програма «45».
11.00 «Сніг — доля моя». Док. фільм. 3 серія.
12.00 Телеерудит.
12.05 Чемпіонат Росії з бальних танців. Латиноамериканська програма.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Відеопоезія. Мікеланджело Буонарроті.
13.35 Козирна дама.
14.05 Аміка верітас.
15.05 Зірки Америки.
15.35 Пушкінський вальс. Частина 1.
16.05 Футбол без кордонів.
17.00 Фільм-прем'єр.
17.15 Великі цирки світу.
18.15 Вустами маляти.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Анатолій Бондаренко.
19.10 Нова дитяча програма.
19.30 CNN.
20.00 Хіт-рік.
20.30 Сьогодні на сьогодні.
20.40 Візитка.
20.45 Худ. фільм «Пан Ніхто».
22.40 Астрологічний прогноз на тиждень.
22.55 Телегра.
23.25 Капітан-відео.
23.45 Про-відео-2.

СТУДІЯ І ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

11.50 Мультфільм «Астерик і Клеопатра».
13.00 Худ. гостросюжетний фільм «Вогонь на знищення».
14.55 Відеомузика.
18.20 Мультфільми.
18.35 Доктор Плейоффс
19.10 35 хвилин джазу.
19.45 Відлуння «Бархатного сезону». Програма «Всі зірки». (Харків).
21.25 «Напередодні» Телеанонс.
21.35 Прем'єра музичної програми «Пост».
22.25 Худ. фільм «Предки». Комедія.

НЕДІЛЯ

17 жовтня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці.
9.30 У світі цікавого. Телефільм «Захопленість».
9.40 Фестиваль популярної музики «Марія». Заключний відеорепортаж.
11.40 Для дітей. Худ. телефільм «Рок-н-ролл для принцес». 2 серія.
13.00 «Мультфільм на замовлення» в гостях у фестивалю «Крок-93».
14.00 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
15.55 На варті.
16.45 Канал «Д».
17.45 Всесвітній спортивний огляд «Жиллетт».
18.15 Свічадо.
19.00 УТН.
19.20 Телегра «Кінопроба».
20.15 Ринг «Колумбуса».
20.30 Мультфільм «Літаючий будинок». 42 серія.
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Мода. Відеоогляд.
22.00 Без протоколу. Аналітична програма.
22.30 Вперше на екрані. Худ. фільм «Марія і море». (Румунія).
0.00 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

9.00 Доки всі вдома.
9.30 Спортлото.
9.45 Ранкова зірка.
10.35 Полігон.
11.05 Марафон-15.
11.45 Під знаком «Пі».
12.30 Я — жінка.
13.00 Французька кухня для вас.
13.10 Прем'єра док. фільму «Підводна одіссея команди Кусто».
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 В ефірі телерадіокомпанія «Мир».
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 Живе дерево ремесел.
15.55 Прем'єра мультфільмів «Каспер і його друзі», «Справжні мисливці за привидами».
16.50 Панорама.
17.30 Телелоція.
17.45 Новини.
18.00 Аншлаг. Аншлаг.
19.25 Погода.
19.30 Худ. фільм «Кохання немолодої людини».
21.00 Новини.
21.45 Спортивний уїк-енд.
22.00 Вокзал мрії. Ю. Башмет.
23.00 Новини.

**ІІ ПРОГРАМА УТ.
ІІІ ПРОГРАМА УТ.
КАНАЛ «РОСІЯ»**

7.00 Вісті.
7.25 «Загублена книга». Док. фільм.
7.55 Доброго ранку, Європа
8.25 Метрополіс.
8.55 Студія «Рост». «За талантами в Саратов». Частина 2.
9.25 Програма «Ключ». Царський тур.
9.55 Ати-бати...
10.25 Кіпрас Мажейка Репортажі з «Малої Європи».
10.55 «Сніг — доля моя». Док. фільм. 4 серія.
11.55 Міжнародний фестиваль старовинної музики.
12.40 Шість соток.
13.00 Вісті.
13.20 Не вирубати...
13.35 «Сльози капали». Худ. фільм.
15.05 Російська енциклопедія. Повернення до себе.
15.35 У світі тварин.
16.35 Коробка передач.
16.50 Мультфільми «Нові пригоди Вінні-Пуха», «Чорний плащ».
17.45 Звучить гітара.
18.10 Яхад.
18.40 Обличчям до столиці.
19.00 Візитка.
19.05 Нова дитяча програма.
19.30 CNN.
20.00 Візитка.
20.05 Хіт-роллер. Щаслива сімка.
20.55 Чорним по білому.
21.00 Худ. фільм «Сеньйорита». 41 і 42 серії.
22.00 Сьогодні на сьогодні.
22.10 Перехрестя.
22.30 СІТ-3.
22.40 Сиди і дивись.
22.50 Ну, це вже взагалі.
23.10 Короткі зустрічі. В. Молчанов.
23.40 Фільмоскоп.
0.10 СІТ-3.
0.15 Про-відео-3.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

12.30 Мультфільм «Астерик і галли».
13.40 Програма «Ух, ти!».
19.30 Худ. фільм «Вредний Фред». Фантастика.
21.00 «Київкіно».
21.15 «Напередодні». Телеанонс.
21.25 Відлуння «Бархатного сезону». Програма «Рандеву М». (Миколаїв).
22.00 Музична програма «Звук плюс».
22.40 Худ. фільм «Велике місто». Гостросюжетний фільм.

Повертаючись до надрукованого

...І одягнули овечу шкуру

16 вересня ц. р. в «Голосі України» було надруковано кореспонденцію «Кривавий понеділок у Сарнах». Йшлося в ній про те, що в цьому районному центрі мав відбутися суд над трьома козаками Волинської Січі, а натомість сталося криваве побоїще: підрозділ «Беркута», приїхавши з Рівного, так ревно «охороняв» громадський порядок, що в результаті виявилися жорстоко побитими більше десятка переважно літніх людей і навіть народний депутат України Микола Поровський зі струсом мозку був покладений до місцевої лікарні.

Охолонувши і збагнувши, що запахло смаленим, керівництво Рівненського УВС стало гарячково «замітати сліди». З активною допомогою прокомуністичної преси справу було поставлено, як мовиться, з ніг на голову, і вже все виставлялося так, що жертвами стали... працівники міліції. Аж 28 чоловік! Це їм дали такого перцю діди і баби. Беззбройні. Очевидці події сміялися з оцих відвертих брехень, бо на власні очі бачили, як беркутівці, зробивши свою справу, вишикувалися і чітким кроком попрямували до свого автобуса. І лише тоді (а не перед побиттям, як намагається довести міліція) услід беркутівцям і бійцям загону із спецколоні полетіли камінці, недогризки яблук і таке інше...

Виключно у межах необхідної самооборони, мовляв, діяла міліція під час сарненських подій, — писала місцева червона преса, посилаючись на розповіді начальника відділу охорони громадського порядку Рівненського УВС підполковника міліції Юри і полковника міліції Ткаченка з Києва, який очолював комісію з розслідування цього факту. Мало того, мовляв, що агресивні діди й баби побили озброєних щитами, кийками і захисними шоломами міліціонерів, то ще й кидали у них камінням, пляшками і навіть... пакетиками з червоною рідиною. Для чого — зрозуміло: щоб імітувати кров...

А тепер наведемо слова народного депутата України Миколи Поровського із його заяви на ім'я Президента України, Голови Верховної Ради і генерального прокурора: «...Намагаючись захистити від побоїв беззахисних старіків і бабусь та жінок, я, тримаючи в руці на рівні голови посвідчення народного депутата України, кілька разів голосно вигукнув до омонівців, які були безпосередньо переді мною:

«Я — народний депутат України Микола Поровський! Вимагаю припинити побиття людей! Зупиніться!» Без сумніву, мої слова зрозуміли і командир, і бійці ЗМОПу. Але несподівано офіцер ЗМОПу з погонами старшого лейтенанта вдарив мене кийком по голові...».

Пакетик з червоною рідиною не знадобився — кров залила голову й обличчя народного депутата. І не тільки його...

Звичайно, остаточну об'єктивну оцінку цим подіям дасть суд, бо лише він вправі визначити, хто злочинець, а хто жертва злочину. Як, до речі, він визначив міру вини козаків Волинської Січі, суд над якими мав відбутися того кривавого понеділка.

Більше двох місяців тримали Сергія Кричильського, Володимира Балановича і Михайла Гайду за гратами за звинуваченням у скоєнні злочину, передбаченого ст. 206 (частина II) Кримінального кодексу України. На прохання адвокатів змінити міру запобігання ніхто не реагував, чим, на думку багатьох, і були спровоковані хресний хід до слідчого ізолятора в Рівному, численні мітинги. «Страсти накалялись», як кажуть у сусідній державі. І дійшло аж до вище змальованого кровопролиття у Сарнах.

Аж ось останнє судове засідання у Сарнах. За якихось півгодини адвокат Микола Шевчук беззаперечно довів, спираючись на документи, цифри і факти, що М. І. Кузнєцов є не гордістю українського народу, а його катом, бо після його терактів гинули сотні, тисячі кращих людей України — він-бо залишав німцям «автографи» ОУН. А загін особливого призначення «Победители» мав ту «особливість», що закинутий був не для боротьби з німцями, а з українськими націоналістами.

Та й самі підсудні, коли виголошували останнє слово, показали, що ніякі вони не хулігани, а переконані борці за незалежну Україну. Знищивши погруддя терориста, вони виконали Указ Президента України про знищення символів неіснуючого СРСР. За відсутністю у їх діях складу злочину суд звільнив козаків від покарання.

Можна, отже, поставити крапку. Попередньо поставимо запитання: а з чиєї милості козаки ні за що просиділи більше двох місяців за гратами? Хто за це відповість?

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівне.

Спорт

«АКАДЕМІКИ» З КИЄВА

Теніс

З 1983 року в Мілані існує Італійська академія тенісу, в якій навчаються найперспективніші юнаки та дівчата. Президент і власник цього закладу пан Маріо Калл. Умови для тренувань, мешкання і навчання юних тенісистів в академії найвищого класу.

І от двоє київських хлопчиків на тому тижні вирушають до Мілана на навчання, яке триватиме рік. А ще команду київських тенісистів запрошено до Італії на юніорський міжнародний різдвяний турнір.

— Чому вирішили запросити на навчання до ІАТ саме українських спортсменів? — запитав'я пана Маріо Калла на прес-конференції.

— Як бізнесмен, я сподіваюся на найтісніші економічні контакти наших країн. До речі, маю ексклюзивне право утворювати представництва автомобільної фірми «Альфа-Ромео» в країнах СНД. Перший такий офіс з'явиться саме в Україні. Немало зусиль до цього доклав і посол Італії у вашій державі пан Вітторіо Сурдо. І в справі з «академіками» він сказав своє вагоме слово, бо сам великий прихильник тенісу. Отже, контакти почалися, і дай Боже нашому співробітництву щастя і процвітання...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ЛИШЕ РЕЗУЛЬТАТИ

Першість країни з футболу. Друга ліга. 11 тур. «Меліоратор» — «Титан» — 2:0, «Чорноморець-2» — «Чайка» — 3:1, «Таврія» — «Войковець» — 1:1, «Бажановець» — «Дружба» — 2:0, «Гірник» — «Азовець» — 5:1, «Динамо» — «Газовик» — 1:0, «Вагонобудівник» — «Галичина» — 2:0, «Шахтар» — «Дністер» — 2:1, «Металург»— «Зірка» — 2:0, «Явір» — «Рось» — 3:1, «Нафтохімік» — «Борисфен» — 1:1.

Хокей. Чемпіонат МХЛ. «Сокіл» (Київ) — «Динамо» (Москва) — 2:5 (1:0, 1:1, 0:4). Шайби закинули: Бобровников (2), Савицький (25) — у господарів; Дорофєєв (23, 57), Шаргородський (45), Прокоп'єв (50), Чорний (58) — у гостей.

«Тівалі» — «Пардаугава» — 2:1, СКА — «Крила Рад» — 2:0, «Металург» (Магнітогорськ) — «Салават Юлаєв» — 4:1, «Трактор» — «Ітіль» — 4:2.

ПОГОДА

8—9 жовтня в Україні буде без опадів, лише на півдні подекуди невеликі короткочасні дощі. Вітер східний і південно-східний, 3—8 метрів на секунду. Температура вдень 11—17, в Криму і в Закарпатті до 20, вночі 2—8 градусів тепла, на поверхні грунту, крім західних і південних областей, місцями приморозки 0—5 градусів.

По Київській області сьогодні вдень без опадів. Вітер південно-східний, 3—8 метрів на секунду. Температура 12—17 градусів.

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в. о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
Зам. 0311191.

1, 3, 4, 5 сторінки набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».